

Kiddish: Why? Where? When? How?
Nili Hilchos Shabbos, Semester Two, Shiur One

1. שולחן ערוך אורח חיים סימן רסט סע' א'

נוהגין לקדש בבית הכנסת ואין למקדש לטעום מיין הקידוש אלא מטעימו לקטן דאין קידוש אלא במקום סעודה (ועיין לקמן סימן רע"ג) ומעיקרא לא נתקן אלא בשביל אורחים דאכלי ושתי בבי כנישתא להוציאם ידי חובתם ועכשיו אף על גב דלא אכלי אורחים בבי כנישתא לא בטלה התקנה זהו טעם המקומות שנהגו לקדש בבית הכנסת אבל יותר טוב להנהיג שלא לקדש בבית הכנסת וכן מנהג ארץ ישראל:

2. משנה ברורה שם סק"ב

(ב) דאין קידוש וכו' - היינו דאין המקדש יוצא בקידוש זה כיון שאינו במקום סעודתו משו"ה אסור לו לטעום כלום עד שיקדש במקום סעודתו:

3. שו"ע או"ח ס' רעא סע' א

כשיבא לביתו ימהר לאכול מיד:

4. משנ"ב שם סק"א (א) ימהר לאכול וכו'

היינו לקדש כדי שיזכור שבת בעת תחלת כניסתו, דכל כמה דמקדמין ליה טפי עדיף, ומכיון שקידש צריך לאכול מיד...ואם אינו תאב לאכול יכול להמתין מלקדש עד שירעב שכבר זכר את השבת בתפלתו בבהכ"נ ויוצא בזה המ"ע דאורייתא להרמב"ם וכדלקמן [ממ"א בשם הרמ"ע], ומ"מ נראה דהיכא דיש בזה משום שלום בית או שיש לו בביתו משרתים או שאר אורחים ובפרט אורח עני לא יאחר בכל גווני דכיון דהם מוטלים עליו לא יוכל לעכבם בשביל שהוא רוצה לקיים מצוה מן המובחר:

5. שו"ע ס' רעא סע' ב

נשים חייבות בקידוש אף על פי שהוא מצות עשה שהזמן גרמא (פירוש מצות עשה התלויה בזמן) משום דאיתקש זכור לשמור והני נשי הואיל ואיתנהו בשמירה איתנהו בזכירה ומוציאות את האנשים הואיל וחייבות מן התורה כמותם:

6. משנ"ב סק"ג

דאיתקש זכור לשמור - דזכור את יום השבת לקדשו האמור בדברות הראשונות ושמור את יום השבת לקדשו האמור בדברות אחרונות שניהם בדבור אחד נאמרו וזכור קאי על מ"ע דקידוש וכנ"ל ושמור קאי על שמירה ממלאכה וכשם שבאיסור מלאכה בודאי גם נשים מזהרות דבמצות ל"ת אין חלוק בין זמן גרמא בין שאין הזמן גרמא כן בעשה דזכור גם נשים מצוות ופשוט דקטן אינו מוציא את האשה דלא אתי דרבנן ומפיק דאורייתא ואפילו אם הוא בן י"ג שנה חיישין שמא לא הביא שתי שערות דבמילי דאורייתא לא סמכינן אחזקה

7. משנ"ב סק"ה

(ה) הואיל וחייבות וכו' - ולכן יכולה להוציא אפילו היא כבר יצאת ידי קידוש... ודע דכש אחד מוציא לחבירו ידי קידוש צריך לכוין להוציאו והשומע צריך לכוין לצאת לכן מהנכון שיזכיר בעה"ב לבני ביתו שיכוונו לצאת וכו'.

Kiddish: Why? Where? When? How?
Nili Hilchos Shabbos, Semester Two, Shiur One

8. שו"ע שם סע' ג

אם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולהכין צרכי סעודה לכבוד הלילה ולכבוד היום ולקידוש היום מוטב שיקנה יין לקידוש הלילה ממה שיכין צרכי הסעודה או ממה שיקנה יין לצורך היום והא דתניא כבוד יום קודם לכבוד לילה היינו דוקא בשאר צרכי סעודה אבל אם אין לו אלא כוס אחד לקידוש כבוד לילה קודם לכבוד יום.

9. משנ"ב סק"ז

(ז) מוטב שיקנה וכו' - דקידוש הוא מ"ע דאורייתא ולהכין צרכי סעודה הוא מצות עונג מדברי קבלה וכדכתיב וקראת לשבת ענג ואע"ג דהמ"ע של זכור נוכל לקיים בזכירת דברים של קדושת שבת בלבד ועל היין אינו אלא מד"ס וכנ"ל במ"ב סק"ב אפ"ה כיון דעיקר קידוש הוא מן התורה גם יין שלו קודם לכל והסכימו האחרונים דכ"ז דוקא כשיש לו פת לצורך הלילה ולצורך היום אבל כשאין לו פת מוטב שיקנה לו פת ויקדש עליו דהא חייב לאכול פת בלילה וכן למחר ביום השבת. ואם יש לו לקידוש לילה ואין לו לקידוש היום ולכבוד היום אף דמסתבר דכבוד היום עדיף מקידוש היום מ"מ אפשר דדי לו בפת והמותר יקנה לו יין לקידוש היום [מ"א] ועיין בבה"ל:

10. משנ"ב סק"ט

(ט) בשאר צרכי סעודה - כגון שיש לו מעט מיני מגדים טוב יותר שיניחם לצורך סעודת היום ובספרים של שלמה קורא תגר על שאין נזהרים בזה ואדרבה מוסיפין בליל שבת:

11. שו"ע שם סע' ד

אסור לטעום כלום קודם שיקדש אפילו מים ואפילו אם התחיל מבעוד יום צריך להפסיק שפורס מפה ומקדש ואם היו שותים יין תחלה אינו אומר אלא קידוש בלבד בלא ברכת היין ואחר כך מברך ברכת המוציא ואם אין לו יין ומקדש על הפת אינו מברך המוציא ויש אומרים שאף כשמקדש על היין אינו מברך המוציא:

12. שו"ע שם סע' י

מקדש על כוס מלא יין שלא יהיה פגום וטעון כל מה שטעון כוס של ברכת המזון ואומר ויכלו מעומד ואחר כך אומר בורא פרי הגפן ואחר כך קידוש. **הגה:** ויכול לעמוד בשעת הקידוש, ויותר טוב לישוב (כל בו), ונוהגים לישוב אף בשעה שאומר ויכלו רק כשמתחילין עומדין קצת לכבוד השם כי מתחילין יום הששי ויכלו השמים, ונרמז השם בראשי תיבות. וכשמתחיל יתן עיניו בנרות (מהרי"ל ושכל טוב) ובשעת הקידוש בכוס של ברכה.

Kiddish: Why? Where? When? How?
Nili Hilchos Shabbos, Semester Two, Shiur One